

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 1305/20
20.1.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа и судија Весне Секулић и Сање Агатоновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из Београда, Др Александра Костића 10, против тужене Републике Србије – Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, Бирчанинова бр.5, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 9531/17 од 14.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 20.1.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П 9531/17 од 14.11.2019. године, у првом и трећем ставу изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 9531/17 од 14.11.2019. године, првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 300.000,00 динара за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности, са законском затезном каматом почев од 14.11.2019. године, до исплате. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности преко досуђеног, а до траженог износа од 400.000,00 динара, исплати износ од 100.000,00 динара са припадајућом каматом. Трећим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.100,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана

пресуђења, па до исплате. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за ослобађање од плаћања трошкова поступка на име судских такси.

Благовремено изјављеном жалбом тужилац је првостепену пресуду побијао у целости из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11....18/20). Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражио.

Испитујући правилност ожалбене пресуде сагласно овлашћењима прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оцено да жалба тужиоца није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3,5,7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а изрека пресуде је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се иста побија указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању следи да је тужилац био учесник рата као припадник ВЈ у борбени дејствима за време НАТО агресије на Косову и Метохији у периоду од 26.3.1999. године до 13.6.1999. године. Тужилац је због учествовања у рату психички оболео и прве психичке проблеме осетио је у пролеће 2017. године. Тужилац се први пут се јавио лекару 2017. године, а из извештаја лекара специјалисте Завода за здравствену заштиту радника "Железнице Србије" од 12.6.2017. године утврђено је да је тужиоцу постављена дијагноза мешовит анксиозни и депресијски поремећај - Ф 412, уз прописану употребу лекова. Према налазу судског вештака неуропсихијатра Тамаре Чавић, тужилац болује од хроничног посттравматског стресног поремећаја који је директна последица војног ангажовања и учешћа на ратишту и који се код њега испољава наметањима сећања о рату, кошмарним сновима, избегавањем подсећања на преживљена трауматска искуства и израженом телесном побуђеношћу код асоцијација на рат и бомбардовање које је проживео, као и на погибију сабораца и цивила којима је сведочио. Због посттравматског стресног поремећаја ратне генезе тужилац не спава, има кошмарне снове везане за рат, хронично је уморан и напет, ради са повећаним напором уз наметање мисли и осећања о ратној трауми, има избегавајуће понашање, повлачи се од људи, а најмање подсећање на проживљено искуство изазива му бурне реакције страха и узнемирености, не ужива у уобичајеним активностима, снижене је воље и нагонских динамизама уз пратеће психосоматске тегобе, услед чега код тужиоца постоји умањење опште животне активности од 10%. Поремећај је код тужиоца у коначном – хроничном облику утврђен приликом постављања неуропсихијатријске дијагнозе дана 12.6.2017. године и потврђен је приликом вештачења. Тужба у овој правно ствари поднета је 26.6.2017. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применио материјално право и то одредбе чланова 173, 174 и 200 Закона о облигационим односима, па је закључио да је обољење тужиоца у узрочно-последичној вези са обављањем војне обавезе на ратишту и да постоји објективна одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео, због чега је делимично усвојио тужбени захтев до износа од 300.000,00 динара са припадајућом каматом, досуђеном применом одредбе члана 277 Закона о облигационим односима, оценивши да је приговор застарелости потраживања накнаде траженог вида нематеријалне штете истакнут од стране тужене у току поступка неоснован, јер је према налазу и мишљењу судског вештака болест

попримила коначан облик 12.6.2017. године, од када почиње да тече субјективни и објективни рок застарелости у смислу члана 376 Закона о облигационим односима.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев и тужиоцу досудио накнаду штете на име умањења опште животне активности, дајући за своју одлуку разлоге, које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновани су жалбени наводи тужене да је првостепени суд погрешно применио материјално право, када је утврдио да је истакнути приговор застарелости потраживања неоснован. Одредбом члана 376 став 1 ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. Ставом 2 истог члана прописано је да у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала. Протеком објективног рока застарелости потраживање у сваком случају престаје, независно од тога да ли је и када оштећени сазнао да су последице обољења трајне и да се његово здравствено стање даљим лечењем неће побољшати. Под сазнањем за штету подразумева се сазнање да је штета настала, као и сазнање о њеном обиму и висини. Међутим, захтев за накнаду штете у сваком случају застарева протеком објективног рока од пет година од настанка штете. Према налазу и мишљењу судског вештака, на коме је првостепени суд засновао своју одлуку, болест – посттрауматски стресни поремећај, код тужиоца је попримила коначан облик 2017. године, када су се јавили први симптоми и када се обратио за помоћ лекару неуропсихијатру, а што произлази и из лекарског извештаја из 2017. године, који је тужилац доставио у доказном поступку, па је јасно да је штета тада настала. Како је тужбу поднео 26.6.2017. године, то нису протекли законски рокови из цитиране одредбе члана 376 ЗОО, па је правилна одлука првостепеног суда да потраживање тужиоца за тражени вид накнаде нематеријалне штете није застарело.

Неосновани су жалбени наводи тужене да болест постаје коначна и хронична независно од тога да ли је дијагноза благовремено и правилно постављена од стране лекара. Наиме, сазнање за штету подразумева сазнањање за настанак, као и за обим штете, односно, у циљу оцене објективног рока застарелости, штета је настала када је познат њен дефинитивни обим. Пракса по којој се настанак штете везује за коначан обим штете служи заштити оштећеног и продужењу рокова застарелости и не може се тумачити на његов терет, уколико штета у време пресуђења постоји у одређеном обиму. Ако је умањење животне активности трајног карактера, а лечење је доживотно, рок застарелости почиње тећи када је по медицинским стандардима постало извесно да се последице болести даљим лечењем не могу отклонити (када је здравствено стање консолидовано). У смислу наведеног, тужиочева болест добила је коначан облик 2017. године, када је осетио прве симптоме и обратио се лекару неуропсихијатру. Наведени закључак првостепеног суда несумњиво произлази из изведених доказа, а тужена на мишљење судског вештака није имала примедба нити је другим доказима овакав закључак довела у сумњу. Тужилац је доказао да је штета настала и да је у узрочнопоследичној вези за боравком на ратишту, па је на туженој као организатору опасне делатности у смислу одредаба члана 173 и 177 ЗОО терет доказивања чињеница које би тужиоцу ускратиле право на накнаду штете због застарелости потраживања исте, а она их током поступка није пружила.

Без утицаја је жалбено указивање да није прибављен здравствени картон тужиоца, као и да налаз и мишљење судског вештака на коме је заснована првостепена одлука, није дат у складу са правилима струке. Наиме, из доказа изведених током

поступка следи да је првостепени суд ценио доказе – извод из картона о прегледима тужиоца обављеним од стране Завода за здравствену заштиту радника "Железнице Србије", а налаз вештака достављен је туженој у складу са одредбом члана 261 став 2 Закона о парничном поступку, која исти није оспорила, нити је у даљем току поступка предложила ново вештачење, па је првостепени суд у складу са чланом 8 Закона о парничном поступку, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, правилно утврдио чињенично стање имајући у виду мишљење дато сходно члану 259 Закона о парничном поступку.

Супротно наводима жалбе, по оцени Апелационог суда износ досуђене накнаде нематеријалне штете није превисоко одређен, обзиром да је висину досуђене накнаде нематеријалне штете првостепени суд утврдио правилном применом критеријума из члана 200 Закона о облигационим односима, у вези са чланом 232 Закона о парничном поступку, имајући у виду степен умањења опште животне активности, као и циљ коме служи накнада.

Приликом доношења одлуке, Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у другом ставу изреке побијане пресуде, јер је заснована на одредби члана 153 став 1, члана 154 став 1 и члана 163 став 1 и 2 Закона о парничном поступку, те на одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећих на дан пресуђења.

На основу изложеног, применом одредби члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у првом ставу изреке.

Како је тужена није успела у жалбеном поступку, то је њен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијени као неоснован применом члана 165 став 1 и 2 Закона о парничном поступку, као у другом ставу изреке.

**Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**